

Aikuissosiaalityön menetelmien vaikutukset

Tutkijasosiaalityöntekijä Eino Tuohino, Pohde

YTM, FM, erikoissosiaalityöntekijä, tohtorikoulutettava Tampereen yliopisto,
sosiaalityö

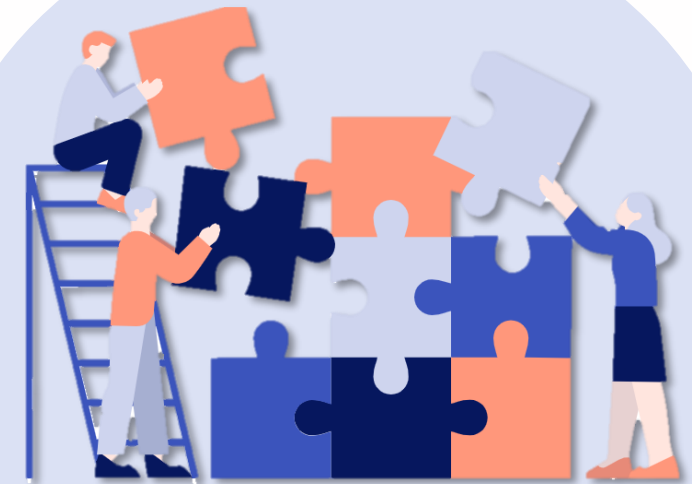
Tutkijasosiaalityöntekijä Petri Vuorijärvi, Kainuu

YTM, FM, laillistettu sosiaalityöntekijä, tohtorikoulutettava Lapin yliopisto,
sosiaalityö

Perustelut kehittämistyölle – Mitä oli kehittämistyön tarpeen taustalla?

- **Pohjois-Suomen YTA-alueen** aikuissosiaalityöhön kohdistuvan arviointitutkimuksen tarkoituksena oli juurruttaa Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksessa **AIKUMETOD (2021-2022) ja TASOS (2020-2023)** –hankkeissa mallinnettuja sosiaalityön menetelmiä sekä arvioida ja tutkia asiakasvaikutuksia ja soveltuvuutta arkityöhön
- **Chydenius** vastasi hankkeen tieteellisestä ohjauksesta ja tutkimustoiminnan koordinoinnista
- Jokaiselle neljälle hyvinvointialueelle palkattiin kokoaikainen pitkän käytännön työn kokemuksen omaava **tutkijasosiaalityöntekijä** vastaamaan alueellisesta toteutuksesta

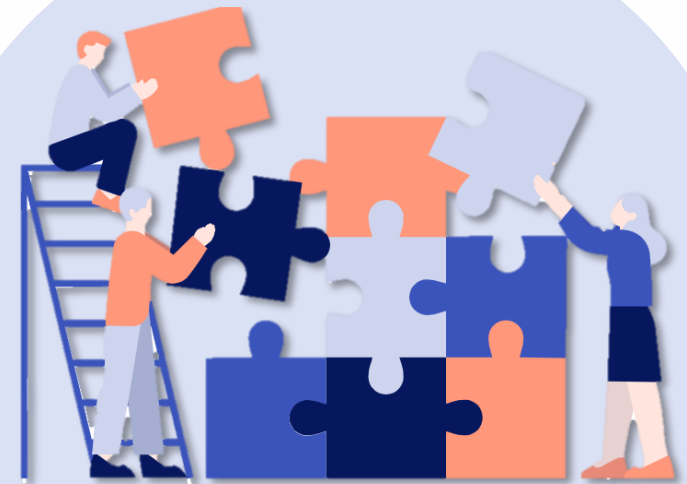
Aineistot ja analyysimenetelmät

- Kriittisen realismin mukainen **KAIMeR –teoria** on ohjannut tutkimusasetelmien rakentamista Pohteella että Kainuussa, mutta keskeiset aineistot, ja siten myös analyysitavat poikkeavat toisistaan
- **Pohteella** fokus pääosin **asiakkaiden** tuottamassa haastatteluaineistossa, jotka analysoitu induktiivisella/abduktiivisella sisällönanalyysillä eri teemojen ja tutkimuskysymysten kautta
- Työntekijöiden reflektioaineistoa ja AVHM-mittarin tietoa hyödynnetty tutkimuksen kontekstualisoinnissa
- **Kainuussa** aineistoina pääosin **ammattilaisten** tuottama aineisto: intervention alussa ja lopussa tehtyt asiakassuunnitelmat, jotka sisältävät AVAIN-mittarin, ESY/talous ja AVHM-mittarit sekä tutkijasosiaalityöntekijän osallistuva havainnointi täydennettynä asiakasasiakirja-aineistolla.
- Tutkimusasetelma monimenelmällinen, sekä laadullista että määrällistä aineistoa, analyysi tehty kuvailevilla määrällisillä menetelmillä, moniulotteisella korrespondenssianalyysillä sekä laadullisella induktiivisella/abduktiivisella sisällönanalyysillä.

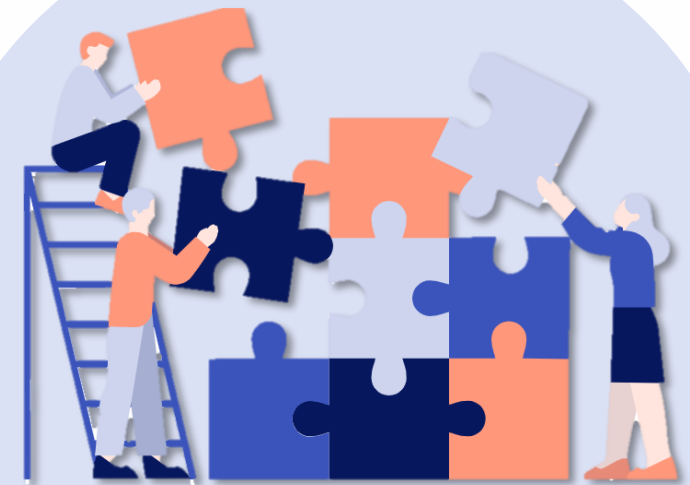
Tiedonkeruu

- **Pohteella** tutkijasosiaalityöntekijä vastasi yhteisestä perehtymisestä menetelmään reflektiivtyöskentelyn tuella ja suoritti asiakashaastattelut, mutta ei osallistunut asiakastyöhön suoraan
- Kysytyistä asiakkaista suurin osa lähti mukaan tutkimukseen, mutta työntekijöiden kiireet rajasivat tutkimusasiakkaiden määrää
- **Kainuussa** tutkijasosiaalityöntekijä valmisti pikaohjeita ja koulutti työntekijöitä etäyhteyksin taloussosiaalityön menetelmien ja mittareiden käyttöön
- Pääosa aineistosta syntyi kuitenkin tutkijasosiaalityöntekijän, vastuutyöntekijän ja asiakkaan yhdessä tekemän interventioprosessin kautta
- Asiakkaiden saaminen mukaan ei ollut helppoa ja työntekijöiden mukaan saaminen edellytti tutkijasosiaalityöntekijän osallistumista interventioon

Tutkijapositio

- **Pohteella** tutkijasosiaalityöntekijän positio rakentui ”sisältä käsin” tutkijasosiaalityöntekijän ollessa Pohteen työntekijä, joka tunsi ennalta työyhteisön ja suurimman osan hankkeeseen osallistuneista ammattilaisista
- **Kainuussa** tutkijasosiaalityöntekijä tuli työyhteisön ja aikuissosiaalityön ulkopuolelta, joten hänen oli välttämätöntä aluksi seurata asiakastyöskentelyä yleisesti ja sen jälkeen aloittaa taloussosiaalityön menetelmien toteuttaminen yhdessä työntekijöiden kanssa

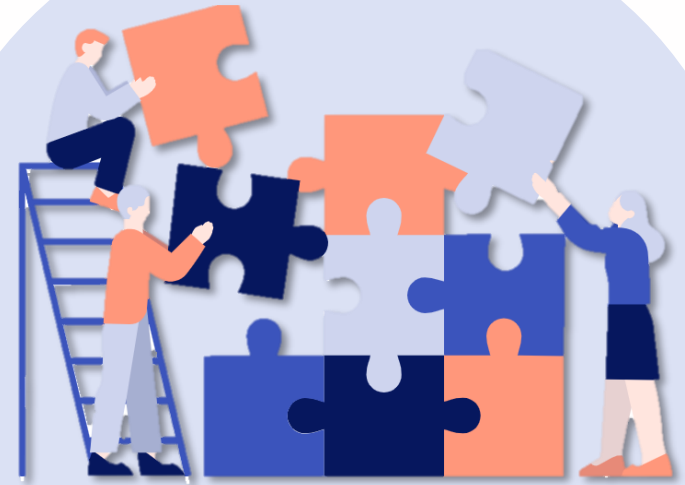
Orientaation ja menetelmän välinen ero

- **Voimavaralähtöinen asiakastyö** on laaja työorientaatio, jonka vakioiminen menetelmäksi hyvin haastavaa ellei mahdotonta
- **Pohteen** aineisto osoittaa, että työorientaatiota ei tunnisteta, vaikka työ täyttäisikin työorientaation ihanteet
- **Kainuussa taloussosiaalityön menetelmät** valikoituivat selkeästi rajautuen, keskeisinä Takuusäätion kehittämä Penno –budjettiohjelma sekä Rahatarinan keskusteleva versio
- **Yhteisenä menetelmänä** Pohteella ja Kainuussa **Ecomap – verkostokartta**, jota Kainuussa käytettiin talouspainotteisesti

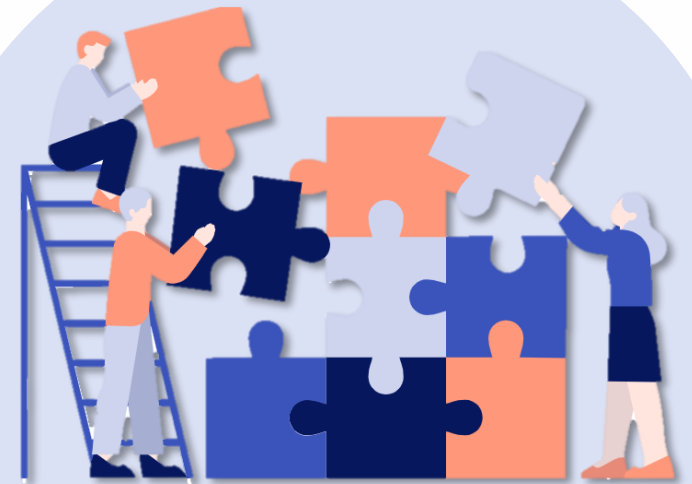
Nostoja keskeisistä tutkimustuloksista Pohde

- **Pohteen** analyysien tulokset **vahvistavat** kuvaa, että aikuissosiaalityö ja toimiva asiakas-työntekijäsuhde perustuu luottamukselle, joka puolestaan rakentuu kokemuksesta, että asiakas kohdataan tapaamisilla kokonaisvaltaisesti ihmisenä, ei diagnoosina, stereotypiana tai jonkin ongelman kautta
- Kaimer –tutkimuksen kautta tulkittuna roolinylittämismekanismi korostuu luottamuksen rakentumisessa

Nostoja keskeisistä tutkimustuloksista Kainuu

- Kainuussa tehdyn Satsaa ja säästä-mallin keskeisten osien juurruttamisen ja tutkimuksellisen arvioinnin perusteella voidaan suositella mallin valittujen osien laajaa tarjoamista aikuissosiaalityön asiakkaille.
- Arviointitutkimuksen perusteella noin joka kymmenes, tyypillisesti noin 20-40 -vuotias aikuissosiaalityön asiakas lähtee tällaiseen työskentelyyn mukaan ja toteuttaa intervention keskeisiä menetelmiä ammattilaisen kanssa niin, että toiminta vaikuttaa hänen taloudelliseen tilanteeseensa positiivisesti joko välittömästi tai sitten hitaammin pidemmän aikavälin hyötynä.
- Toisaalta nuoremmat aikuissosiaalityön asiakkaat myös keskeyttävät työskentelyn intervention aikana useammin.

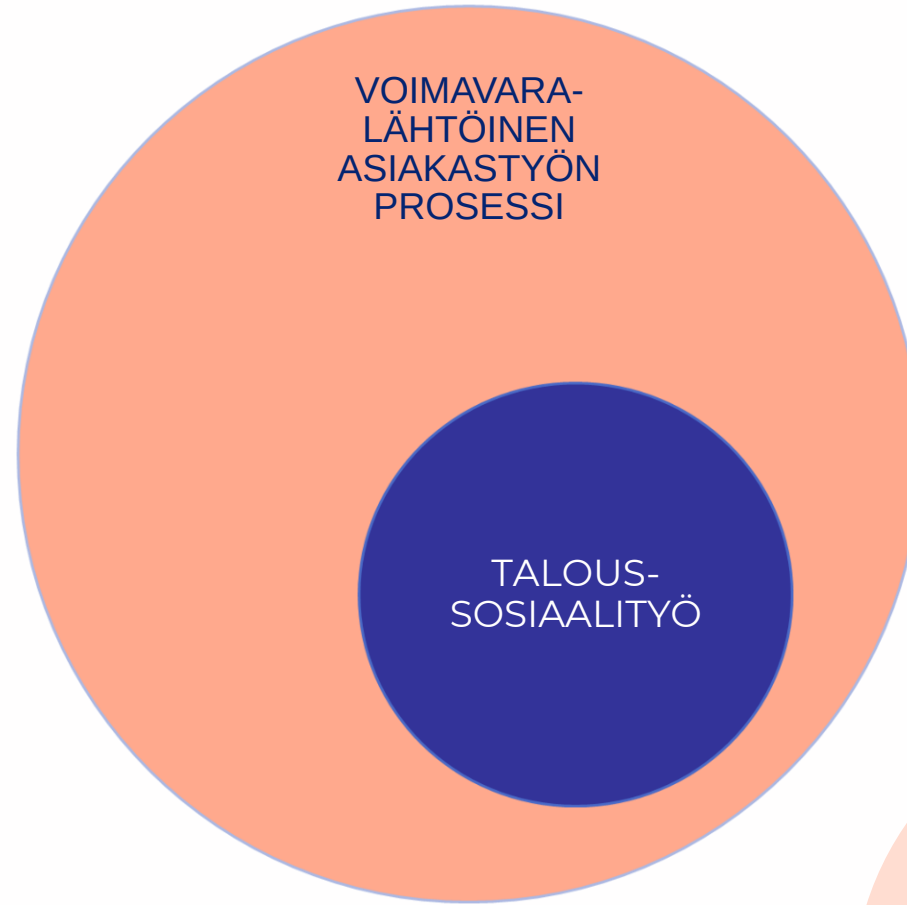
Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Voimavaralähtöisen asiakastyön ja taloussosiaalityön – orientaation ja menetelmän välinen yhteys

Pohteella asiakashaastatteluiden induktiiviseen sisällönanalyysiin ja **Kainuussa** kokonaisvaltaiseen laadulliseen analyysiin täydennettynä määrällisellä analyysillä

Yhdistettynä analyysien tuottama tieto kuitenkin tukee toisiaan

Satsaa ja säästä –mallin mukainen taloussosiaalityö toimeentulotuki-/välitystiliasiakkaiden kanssa edellyttää onnistuakseen suhdeperusteista työskentelyä

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Kiitos!

Eino Tuohino

eino.tuohino@pohde.fi

eino.tuohino@tuni.fi

Petri Vuorijärvi

petri.vuorijarvi@kainuu.fi

pvuorija@ulapland.fi

